

Servicedocument
**Verkorting opleiding mbo-
verpleegkundige voor zij-
instromers met en zonder ervaring
in de zorgsector**

Titel	:	Servicedocument Verkorting opleiding mbo-verpleegkundige voor zij- instromers met en zonder ervaring in de zorgsector
Project	:	Verkorting opleiding mbo-verpleegkundige in kader van LLO
Auteur(s)	:	Bedrijfstakgroep ZWS, i.s.m. het Kennispunt MBO LLO.
BTG ZWS i.s.m. Kennispunt MBO Leven Lang ontwikkelen	:	Tjaskermolenlaan 1 3447GE Woerden T: 0348 - 75 35 00 E: info@mboraad.nl I: www.mboraad.nl
Woerden	:	November 2022
Versienummer	:	0.3, 25-6-2025

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Deel 1: Kaders voor verkorte opleidingen	5
1. Wetgeving: wet BIG en WEB	5
1.1 Europese opleidingseisen gekoppeld aan wet BIG	5
1.2 Europese opleidingseisen– theoretisch onderwijs	6
1.3 Europese opleidingseisen– praktisch onderwijs	6
1.4 Eisen studieduur en studiebelastingen vanuit de WEB	6
1.5 Begrippen uit de WEB	6
1.6 Ruimte in WEB	7
1.7 Urennorm vanuit wet BIG en WEB	8
2. Mogelijkheden voor verkorten opleiding Mbo-VP	10
2.1 Verkort programmeren binnen de kaders van de WEB en wet BIG	10
2.2 Mogelijke werkwijze verantwoorden theoretisch en praktisch onderwijs met sbu	11
3. Verantwoording servicedocument	13
Deel 2: Voorbeelden	15
4. Stappenplan inrichten verkort opleidingstraject	16
5. Verdelen sbu over beroepsgerichte eenheden	19
6. Formulier voor bepalen en vastleggen verkorting	22
7. Fictieve persona's	35

Samenvatting

Het doel van dit servicedocument is voor scholen inzichtelijk te maken welke mogelijkheden er zijn om de opleiding mbo-verpleegkundige verkort aan te bieden. Dit gebeurt nog weinig. Veelal wordt de opleiding in vier jaar aangeboden. Echter, vanwege de krapte op de arbeidsmarkt wordt het steeds urgenter om voor zij-instromers de opleiding meer op maat aan te bieden. Waarbij recht wordt gedaan aan de kennis en ervaring die een zij-instromer meeneemt. Zowel zij-instromers als het werkveld ervaren de huidige opleidingstrajecten als te lang. De drempel om als verpleegkundige in de zorg te gaan werken is hierdoor hoog.

Op wie richten de mbo-scholen zich bij verkorte trajecten?

Dit servicedocument beschrijft de ruimte voor maatwerktrajecten voor volwassen zij-instromers. Zij beschikken over leer- en/of werkervaring en zijn gemotiveerd om de opleiding mbo-verpleegkundige te volgen. Deze zij-instromers komen uit verschillende werkvelden en hun achtergrond, leeftijd, werkervaring, levenservaring, motivatie en scholing varieert. Er is sprake van een grote diversiteit. Afhankelijk van de werk- en/of leerervaring die zij meebrengen kan een onderwijsinstelling wel of niet vrijstelling voor onderwijs verlenen. Dit servicedocument maakt inzichtelijk hoe je met de verschillende doelgroepen om zou kunnen gaan en welke mogelijkheden er zijn om op een verantwoorde wijze *vrijstelling voor onderwijs* te verlenen en zo een verkort opleidingstraject kan aanbieden.

Het document bevat geen informatie over de ruimte en kaders voor het verlenen van vrijstelling voor examens. Dit valt buiten de scope van dit servicedocument. Hiervoor wordt verwezen naar Kennispunt MBO Onderwijs & Examinering: [Vrijstellingen - Onderwijs en examinering](#).

Met welke wet- en regelgeving moeten scholen rekening houden?

De opleiding mbo-verpleegkundige moet rekening houden met twee wetten: de wet educatie beroepsonderwijs (WEB) en de Wet op de Beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG). Bij de ontwikkeling van dit servicedocument is onderzocht of een verkorte opleiding voor volwassen zij-instromers met leer- en/of werkervaring haalbaar is binnen beide wetten.

Welke ruimte geeft de WEB voor het verkorten van de opleiding mbo-verpleegkundige voor zij-instromers met relevante leer- en werkervaring?

De reguliere studieduur voor de opleiding Mbo-verpleegkundige is ten hoogste 4 jaar en minimaal 3 jaar. De onderwijsinstelling stelt, binnen de wettelijke kaders, de reguliere studieduur vast voor de opleiding. Het opleidingsprogramma voor de opleiding moet voldoen aan de regels voor de urennorm. Op de opleiding met de reguliere studieduur is het toelatingsrecht van toepassing. De WEB biedt mogelijkheid om voor mensen met relevante leer- en werkervaring de opleiding mbo-verpleegkundige te verkorten:

- Een instelling kan voor *individuele studenten* afwijken van de urennorm en de studieduur die geldt voor het reguliere onderwijsprogramma. De instelling geeft per student een onderbouwing van dit besluit. Vrijstellingen zijn mogelijk op basis van relevante werkervaring, een gevolgde opleiding (bijvoorbeeld voor iedereen met een mbo niveau 4 opleiding), hogere cognitieve vaardigheden en op basis van (zeer) goed presteren tijdens de opleiding, mits de onderwijsinstelling dit goed kan onderbouwen¹.
- Een instelling kan *groepen samenstellen* van individuele studenten met soortgelijke vrijstellingen voor onderwijs. Aan deze groep kan de instelling een verkort traject aanbieden. Ook bij een dergelijk

¹ In vraag 5 van de '[Handreiking LLO – Verkorting van mbo-opleidingen](#)' worden de mogelijkheden nader toegelicht.

groepsgewijs verkort opleidingstraject onderbouwt de instelling waarom de studenten voldoen aan de eisen voor deelname aan dit verkorte opleidingstraject.

Voor meer informatie, zie [Handreiking LLO – Verkorting van mbo-opleidingen](#).

Welke ruimte geeft EU-richtlijn beroepskwalificaties 2005/36/EG voor het verkorten van de opleiding mbo-verpleegkundige voor zij-instromers met relevante leer- en werkervaring?

De studieduur voor de opleiding Mbo-verpleegkundige is *minimaal drie jaar*. Verder dient het opleidingsprogramma minimaal *4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs* te omvatten, waarvan ten minste 1535 sbu theoretisch onderwijs en ten minste 2300 sbu praktisch onderwijs². Verkorting is mogelijk:

- Een *verkorting* van de opleidingsduur van 3 jaar en vermindering van de 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs is alléén toegestaan voor zij-instromers die een deel van de opleiding Mbo-Verpleegkundige hebben gevolgd in het kader van een andere *opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau*. Verkorting op basis van werkervaring is *niet* toegestaan.

Wat betekent dit voor de onderwijsinstelling?

De onderwijsinstelling stelt de studieduur voor de opleiding Mbo-verpleegkundige vast. Dit is minimaal 3 en ten hoogste 4 jaar. Op de opleiding met deze reguliere studieduur is het toelatingsrecht van toepassing. De opleiding moet daarbij tevens voldoen aan de eis van ten minste 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs. Bij een duur van 3 jaar lijkt dit alleen mogelijk als de keuzedelen en generieke onderdelen (zoveel als mogelijk) beroepsgericht worden ingevuld. *Naast* een regulier programma zijn er verschillende opties om een kortere trajecten aan te bieden:

Optie 1: Naast een regulier traject van bijvoorbeeld 4 jaar, kan een korter opleidingsprogramma van minimaal 3 jaar worden aangeboden voor zij-instromers met relevante leer- en werkervaring en/of hogere cognitieve vaardigheden, waarbij specifieke toelatingscriteria en een onderbouwing voor de verkorting worden gehanteerd. Deze kortere opleiding voldoet aan de eis van ten minste 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs en duurt minimaal 3 jaar.

Optie 2: Naast een regulier traject kan een opleidingstraject van minder dan 3 jaar met minder dan 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs worden aangeboden. Dit kan alleen voor zij-instromers die een deel van de opleiding mbo-verpleegkundige hebben gevolgd in het kader van een andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau. De mate van verkorting is afhankelijk van de vrijstelling die verleend kan worden.

Binnen de verkorte opleidingstrajecten is het mogelijk om op individueel niveau (extra) vrijstelling te verlenen. De onderwijsinstelling legt vast hoe aan de opleidingseisen vanuit beide wetten wordt voldaan en hoe de kwaliteit van de opleiding voldoet.

² Richtlijn 2005/36/EG, Artikel 31, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32005L0036>; Gedelegeerde richtlijn (EU) 2024/782 tot wijziging van Richtlijn 2005/36/EG, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400782; Besluit opleidingseisen Verpleegkundige (2011): <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030267/2023-01-01>

Deel 1: Kaders voor verkorte opleidingen

1. Wetgeving: wet BIG en WEB

1.1 Europese opleidingseisen gekoppeld aan wet BIG

De opleiding mbo-verpleegkundige moet rekening houden met twee wetten: de wet educatie beroepsonderwijs (WEB) en de Wet op de Beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG). De wet BIG is bepalend voor de minimale opleidingsduur van 3 jaar en de opbouw van het aantal theoretische en praktische onderwijsuren dat de opleiding moet programmeren. Daarnaast stelt de EU-richtlijn beroepskwalificaties eisen aan het verlenen van vrijstellingen: deze mogen alleen gegeven worden als een deel van de opleiding mbo-verpleegkundige is gevolgd in het kader van een andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau³.

- In Richtlijn 2005/36/EG⁴ van het Europees Parlement is vastgelegd dat het programma van een verpleegkundige opleiding minimaal dient te bestaan uit drie studie jaren, bestaande uit **4600 studiebelastingsuren (sbu) theoretisch en praktisch onderwijs**, waarbij de duur van het theoretisch onderwijs ten minste een derde en die van het praktisch onderwijs ten minste de helft van de opleiding bedraagt. Deze normen zijn geïmplementeerd in het Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011, waarin is bepaald dat de opleiding moet bestaan uit ten minste **1535 uren theoretisch onderwijs en ten minste 2300 uren praktisch onderwijs**. Het resterende aantal van 765 uren kan naar eigen inzicht van de onderwijsinstelling over praktisch en theoretisch onderwijs worden verdeeld. Deze regelgeving geldt voor de opleiding tot verpleegkundige, ongeacht of de opleiding in de bol, bbl of derde leerweg wordt aangeboden.
- Deze normen zijn *Europese* minimum eisen voor een onderwijsprogramma, waar op nationaal niveau ten minste aan voldaan moet worden. Het is mogelijk om meer uren onderwijs te geven. Verder is het mogelijk individuele studenten onderwijsvrijstellingen te geven ten opzichte van dit onderwijsprogramma.
- Dit kan *alleen* op basis van overlap met een voorgaand opleidingstraject op ten minste een gelijkwaardig niveau.
- In Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011⁵, artikel 3, staat dat een opleiding zowel theoretisch als praktisch onderwijs dient te omvatten dat: *“gericht is op het verwerven van kennis van en inzicht en vaardigheid in de volgende aspecten van de beroepsuitoefening van de verpleegkundige die betrekking hebben op het gebied van deskundigheid, bedoeld in artikel 33 van de wet:*
 - a. het afnemen van een anamnese;*
 - b. het onderkennen van dreigende of bestaande gezondheidsproblemen;*
 - c. het opstellen van een verpleegplan;*
 - d. het uitvoeren van de verpleegkundige zorg;*
 - e. het evalueren en vastleggen van de verpleegkundige zorg;*
 - f. de professionele ontwikkeling;*
 - g. het samenwerken met andere beroepsgroepen in de zorg;*
 - h. het bieden van goede kwaliteit van zorg.”*

³ Met een bewijsstuk dient aangetoond te worden dat de student een deel van de opleiding op een tenminste gelijkwaardig niveau heeft behaald, bijvoorbeeld met een diploma of certificaat.

⁴ Richtlijn 2005/36/EG, Artikel 31, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32005L0036>; Gedelegeerde richtlijn (EU) 2024/782 tot wijziging van Richtlijn 2005/36/EG, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400782

⁵ Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011, Artikel 3, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030267/2023-01-01>

1.2 Europese opleidingseisen– theoretisch onderwijs

In artikel 31 van Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement wordt theoretisch onderwijs als volgt omschreven: *“Onder theoretisch onderwijs wordt verstaan dat deel van de opleiding in de verpleegkunde waar de leerling-verpleger de kennis, het inzicht en de bekwaamheid verwerft die nodig zijn om de algemene verpleegkundige verzorging te plannen, te verstrekken en te beoordelen. Deze opleiding wordt gegeven door docenten in de verpleegkunde en andere bevoegde personen, en vindt plaats in scholen voor verpleegkunde en andere door de opleidingsinstelling gekozen plaatsen waar onderwijs wordt gegeven.”* Deze omschrijving biedt ruimte om theoretisch onderwijs op diverse manieren vorm te geven.

1.3 Europese opleidingseisen– praktisch onderwijs

In artikel 31 van Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement wordt praktisch/klinisch onderwijs als volgt omschreven: *“Onder klinisch onderwijs wordt verstaan dat deel van de opleiding in de verpleegkunde waar de leerling-verpleger in teamverband en in rechtstreeks contact met een gezonde persoon of patiënt en/of een gemeenschap op grond van verworven kennis en bekwaamheid de vereiste algemene verpleegkundige verzorging leert plannen, verstrekken en beoordelen. De leerling-verpleger leert niet alleen in teamverband werken, maar ook als teamleider op te treden en zich bezig te houden met de organisatie van de algemene verpleegkundige verzorging, waaronder de gezondheidseducatie voor individuele personen en kleine groepen binnen de instelling voor gezondheidszorg of in de gemeenschap.”*

1.4 Eisen studieduur en studiebelastinguren vanuit de WEB

In Wet educatie beroepsonderwijs (WEB) wordt het onderscheid gemaakt in begeleide onderwijstijd (bot), beroepspraktijkvorming (bpv) en studielast. Volgens de WEB heeft een voltijdse beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg (bol) en de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) een studielast van ten minste 1600 studiebelastinguren (sbu) per jaar⁶.

De reguliere studieduur voor de kwalificatie Mbo-Verpleegkundige mag 4 studiejaren omvatten, maar moet minimaal 3 volledige studiejaren omvatten. Dit besluit is gebaseerd op de in wet- en regelgeving geformuleerde opleidingseisen (wet BIG/Europese Richtlijn), zie ‘Verantwoordingsinformatie’ behorende bij het kwalificatiedossier Mbo-Verpleegkundige, geldig vanaf 2020. Dit is wettelijk vastgelegd, zie WEB, artikel 7.2.4a, vierde lid⁷.

1.5 Begrippen uit de WEB

Beroepsopleidende leerweg (bol)

Bij een regulier opleidingsprogramma van vier jaar betekent dit volgens de WEB dat de totale opleiding in de bol minimaal 1350 sbu bpv, minimaal 2350 sbu bot en nog minimaal 300 sbu bpv of bot die naar eigen inzicht van de onderwijsinstelling ingevuld kunnen worden, bevat. In het eerste jaar moet het onderwijsprogramma minimaal 700 sbu begeleide onderwijstijd kennen (WEB, Artikel 7.2.7).

⁶ Wet educatie en beroepsonderwijs, Artikel 7.2.7. Inrichting beroepsopleidingen, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0007625#Hoofdstuk7>

⁷ Mbo-opleidingen op niveau 4 duren drie jaar. Een aantal opleidingen mag vier jaar duren omdat dat door de aard van de opleiding noodzakelijk is. Zie Wet educatie en beroepsonderwijs, Artikel 7.2.4a. Studieduur opleidingen, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0007625#Hoofdstuk7>

Beroepsbegeleidende leerweg (bbl)

In de bbl dient er volgens de WEB 850 sbu onderwijs per jaar te worden gegeven, waarvan 200 sbu begeleide onderwijstijd, 610 sbu beroepspraktijkvorming en nog 40 sbu bot of bpv die naar eigen inzicht van de onderwijsinstelling ingevuld kunnen worden.

Begeleide onderwijstijd (bot)

De Inspectie van het Onderwijs geeft op haar website het volgende aan: “om van begeleide onderwijstijd te spreken moet er sprake zijn van adequate begeleiding. Met begeleide onderwijsuren wordt bedoeld: klokuren waarin onderwijs wordt gegeven onder verantwoordelijkheid en met actieve betrokkenheid van onderwijspersoneel”.⁸

Beroepspraktijkvorming (bpv)

De beroepspraktijkvorming dient met een bpv-overeenkomst plaats te vinden bij een door SBB erkend leerbedrijf.

1.6 Ruimte in WEB

De WEB geeft mbo-instellingen de ruimte om verkorte opleidingstrajecten aan te bieden voor studenten die al over de relevante leer- en werkervaring beschikken. Deze verkorte trajecten dienen een afgeleide te zijn van het reguliere opleidingsprogramma. Hiermee kan de instelling inspelen op de behoefte van de individuele student en de vraag vanuit het werkveld in het kader van leven lang ontwikkelen.

In de [Handreiking - verkorting van mbo-opleidingen](#) worden onder andere de volgende mogelijkheden genoemd:

- Een instelling kan voor *individuele studenten* afwijken van de urennorm en de studieduur die geldt voor het reguliere onderwijsprogramma. De instelling geeft per student een onderbouwing van dit besluit.
- Een instelling kan *groepen samenstellen* van individuele studenten met soortgelijke vrijstellingen voor onderwijs. Aan deze groep kan de instelling een verkort traject aanbieden. Bij een dergelijk groepsgewijs verkort opleidingstraject onderbouwt de instelling per individuele student waarom de student voldoet aan de eisen voor deelname aan dit verkorte opleidingstraject⁹.

Handvatten voor onderbouwen/vastleggen van een besluit af te wijken van de urennorm:

- De instelling beslist zelf op welke wijze en waar ze de onderbouwing vastlegt van het besluit om af te wijken van de urennorm en studieduur van het reguliere programma. Het moet transparant en controleerbaar zijn waarom de instelling vindt dat deze student minder onderwijsuren nodig heeft.
- De gemaakte afspraken over de verkorting van de opleiding moeten zowel voor de student als de onderwijsinstelling inzichtelijk zijn. Dit wordt vastgelegd in de onderwijsovereenkomst, en als de onderwijsovereenkomst per 1 augustus 2023 wordt afgeschaft, op andere wijze.

⁸ Inspectie van onderwijs, onderwijstijd: <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderwijstijd/onderwijstijd-in-het-middelbaar-beroepsonderwijs>

⁹ Onderbouwing per individuele student is niet altijd nodig. Artikel 7.2.7, derde en vierde lid, van de WEB biedt ruimte voor groepsgewijs aanbod van verkorte opleidingen zonder dat dit per individuele student hoeft te worden onderbouwd. Het opleidingsprogramma moet dan wel aan een aantal voorwaarden voldoen. Zie vraag 7 handreiking verkorting van mbo-opleidingen.

Voorbeelden van onderbouwingen

- Bij het verlenen van vrijstelling voor onderwijs vanwege overlap met de inhoud van een al gevolgde opleiding, kan een vergelijking worden toegevoegd van de twee onderwijsprogramma's en de consequenties hiervan voor de vermindering van het aantal onderwijsuren.
- Bij het verlenen van vrijstelling voor onderwijs vanwege relevante werkervaring kan een vergelijking worden toegevoegd tussen de werkervaring en de te leren kerntaken/werkprocessen van de te volgen kwalificatie. De instelling besluit dan, op basis van een onderbouwde inschatting, of de werkervaring zodanig is dat de student met minder uren het examen kan behalen. De informatie over de werkervaring (duur en inhoud) moet betrouwbaar zijn en dus niet alleen van de student maar bijvoorbeeld ook van de werkgever komen. Omdat de student nog steeds het examen aflegt, hoeft niet te worden aangetoond dat de student de betreffende kerntaken en werkprocessen al volledig en op niveau beheerst.
- Bij het verlenen van vrijstelling voor onderwijs vanwege hogere cognitieve vaardigheden kunnen bewijsstukken worden toegevoegd van een hogere vooropleiding en de redenen waarom wordt ingeschat dat de student minder onderwijsuren nodig heeft.
- Bij het verlenen van vrijstelling voor studenten die tijdens de opleiding (zeer) goed blijken te presteren, kan worden verwezen naar de in de opleiding behaalde prestaties van de student.

Voor meer informatie: zie [Handreiking - verkorting van mbo-opleidingen](#)

1.7 Urennorm vanuit wet BIG en WEB

In Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement¹⁰ is vastgelegd dat het programma van een verpleegkundige opleiding dient te bestaan uit *minimaal drie studie jaren en minimaal 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs (waarvan ten minste 1535 sbu theoretisch onderwijs en ten minste 2300 sbu praktisch onderwijs)*. Het minimaal aantal studie jaren komt overeen met de eisen vanuit de WEB waarin staat dat de studieduur van een middenkaderopleiding (zoals de opleiding Mbo-Verpleegkundige) minimaal drie volledige studie jaren omvat. Het gaat hierbij om minimale eisen. Bij ministeriële regeling is bepaald dat de reguliere studieduur voor de kwalificatie Mbo-Verpleegkundige *ten hoogste 4 jaar* mag bedragen¹¹. Volgens de WEB heeft een 3-jarige voltijdse beroepsopleiding in de beroepsopleidende leerweg (bol) en de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) een studielast van ten minste 4800 sbu (3 x 1600 sbu).

Tabel 1 Urennorm Europese opleidingseisen gekoppeld aan wet BIG

Soort onderwijs	Theoretisch onderwijs	Praktisch onderwijs	Theoretisch en/of praktisch onderwijs	Totaal theoretisch en praktisch onderwijs
Aantal klokuren	1535 sbu	2300 sbu	765 sbu	4600 sbu ¹²

In het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB is bepaald dat generieke examenonderdelen, namelijk Nederlandse taal, Engels, rekenen en loopbaan en burgerschap, en keuzedelen onderdeel van de mbo-opleiding zijn. Als deze generieke vakken (Nederlandse taal, Engels, rekenen en loopbaan en burgerschap) en keuzedelen gekoppeld zijn aan het verwerven van kennis, inzicht en/of vaardigheid gericht op de beroepsuitoefening van de verpleegkundige, is het mogelijk om deze generieke examenonderdelen en

¹⁰ Richtlijn 2005/36/EG, Artikel 31, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32005L0036>; Gedelegeerde richtlijn (EU) 2024/782 tot wijziging van Richtlijn 2005/36/EG, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400782

¹¹ Wet educatie en beroepsonderwijs, Artikel 7.2.4a., <https://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2020-09-01#Hoofdstuk7>

keuzedelen mee te tellen voor de verantwoording van de urennorm die gekoppeld is aan de wet BIG. Als deze onderdelen van de opleiding niet beroepsgericht worden ingevuld, dient de studielast die hieraan wordt besteed bij de urenverantwoording afgetrokken te worden van de totale studielast. Na aftrek van deze sbu dient de opleiding nog te voldoen aan de eis van de Europese richtlijn en het bij wet BIG behorende Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011, in totaal minimaal 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs.

Het is de verantwoordelijkheid van een onderwijsinstelling om te verantwoorden hoe aan de urennormen vanuit de WEB en de Europese opleidingseisen (gekoppeld aan wet BIG) wordt voldaan.

2. Mogelijkheden voor verkorten opleiding Mbo-VP

Zij-instromers opleiding Mbo-Verpleegkundige

In het kader van LLO en vanwege de krapte op de arbeidsmarkt is er behoefte aan een maatwerkaanbod voor volwassenen zij-instromers met werkervaring die als mbo-verpleegkundige in de zorg willen gaan werken. De reguliere opleiding Mbo-Verpleegkundige mag 4 jaar duren, maar dit is voor deze doelgroep en voor het werkveld een lang opleidingstraject. De drempel om in de zorg te gaan werken wordt hierdoor hoger. Verder geven onderwijsinstellingen aan dat voor volwassen zij-instromers met werkervaring een 4-jarig traject niet nodig is.

Zij-instromers komen uit diverse werkvelden en hun achtergrond, leeftijd, werkervaring, levenservaring, motivatie en scholing varieert. Er is dus sprake van een grote diversiteit. Er zijn zij-instromers met zorggerelateerde werkervaring, - opleiding en/of hogere cognitieve vaardigheden. Daarnaast zijn er zij-instromers met werkervaring in andere sectoren. Gezien de diversiteit van de doelgroep is maatwerkaanbod gewenst.

Bij de ontwikkeling van dit verantwoordingsdocument is ook in de praktijk onderzocht of een 3-jarige opleiding Mbo-Verpleegkunde voor volwassen zij-instromers met werkervaring haalbaar is binnen de kaders van de WEB en de urennorm die gekoppeld aan wet BIG¹³. Uit de verkenning in een pilot bij ROC van Twente lijkt dat dit haalbaar is als generieke kwalificatie-eisen en keuzedelen deels beroepsgericht worden ingevuld¹⁴.

2.1 Verkort programmeren binnen de kaders van de WEB en wet BIG

De onderwijsinstelling stelt de studieduur voor de opleiding Mbo-verpleegkundige vast. Dit is minimaal 3 en ten hoogste 4 jaar. Op de opleiding met deze reguliere studieduur is het toelatingsrecht van toepassing. De opleiding moet daarbij tevens voldoen aan de eis van ten minste 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs. Bij een duur van 3 jaar lijkt dit alleen mogelijk als de keuzedelen en generieke onderdelen (zoveel als mogelijk) beroepsgericht worden ingevuld. Naast een regulier programma zijn er verschillende opties om een verkort traject aan te bieden:

Optie 1 – verkort traject voor zij-instromers buiten de zorg

Naast een regulier traject van bijvoorbeeld 4 jaar, kan op basis van de ruimte binnen de WEB een korter opleidingsprogramma van minimaal 3 jaar worden aangeboden voor zij-instromers met relevante leer- en werkervaring buiten de zorg en/of hogere cognitieve vaardigheden, waarbij specifieke toelatingscriteria en een onderbouwing voor de verkorting worden gehanteerd. Ook deze kortere opleiding voldoet aan de eis van ten minste 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs en duurt minimaal 3 jaar.

Het toelatingsrecht is niet van toepassing op de verkorte variant van een bekostigd opleidingstraject. Een verkort opleidingstraject is een variant op het reguliere programma en geschikt voor zij-instromers die al over de nodige leer- en werkervaring beschikken. Voor deelname aan een verkort opleidingstraject mag de instelling extra eisen stellen; hier geldt dus geen recht op toelating. De instelling doet per student de intake en onderbouwt waarom de student voor het verkorte traject in aanmerking komt. Studenten die niet voldoen aan deze eisen hebben wel recht op toelating tot het reguliere opleidingsprogramma. De student moet altijd

¹³ In de WEB en in de urennorm gekoppeld aan de wet BIG staat dat de opleiding minimaal 3 jaar moet duren.

¹⁴ Verantwoordingsdocument urennorm WEB en Europese opleidingseisen opleiding Mbo-Verpleegkundige, versie december 2020.

– ook tussentijds - kunnen terugvallen op het reguliere programma. Dit betekent dat de instelling altijd een regulier programma (van bijvoorbeeld 4 jaar) in dezelfde leerweg uitvoert.

Een instelling mag werven voor verkorte opleidingstrajecten, zolang duidelijk wordt gemaakt voor welke doelgroep de verkorte opleiding is. Het is van belang dat de instelling duidelijk maakt welke toelatingscriteria worden gehanteerd en hoe deze worden beoordeeld. In het geval dat de instelling naast 'harde' criteria (aantal jaren werkervaring, bezit van een diploma) ook 'zachtere' criteria hanteert (motivatie, zelfstandig kunnen werken) dient inzichtelijk te zijn hoe de instelling deze zachte criteria beoordeelt.

Optie 2 – zij-instromers met andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau

Naast een regulier traject kan een opleidingstraject van minder dan 3 jaar en/of minder dan 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs worden aangeboden. Dit kan alleen voor zij-instromers die een deel van de opleiding mbo-verpleegkundige hebben gevolgd in het kader van een andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau. De mate van verkorting is afhankelijk van de vrijstelling die verleend kan worden.

Ook voor deze optie geldt, net zoals bij optie 1 dat toelatingsrecht niet van toepassing is. Echter, de toelatingscriteria zijn anders, deze zijn (mede) gebaseerd op de kaders vanuit de WEB én de Wet BIG en EU-richtlijn beroepskwalificaties 2005/36/EG.

Driejarig programma voor alle studenten

In plaats van het aanbieden van deze verkorte opleidingsprogramma's, kan de instelling er ook voor kiezen om voor *alle* studenten – dus zowel initiële studenten als zij-instromers - een programma van minimaal 3 jaar en 4600 sbu theoretisch/praktisch aan te bieden. De wet bepaalt dat opleidingsprogramma's zodanig zijn ingericht dat studenten binnen de studieduur de kwalificatie kunnen bereiken, dat de onderwijsprogramma's uitdagend en evenwichtig zijn ingedeeld en dat ze voldoende uren omvatten. Voor de opleiding MBO-verpleegkundige geldt daarbij tevens dat deze moet voldoen aan de eis van ten minste 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs. Uit de pilot van ROC van Twente lijkt een dergelijk onderwijsprogramma alleen mogelijk in drie jaar als keuzedelen en generieke eisen (zoveel mogelijk) beroepsgericht ingevuld worden.

2.2 Mogelijke werkwijze verantwoorden theoretisch en praktisch onderwijs met sbu

Voor het verlenen van vrijstelling voor zij-instromers die een deel van de opleiding mbo-verpleegkundige hebben gevolgd in het kader van een andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau, is het van belang dat de opleiding vooraf inzichtelijk heeft gemaakt hoe de uren theoretisch en praktisch onderwijs gekoppeld zijn aan de opleidingseisen.

De verantwoording van theoretisch en praktisch onderwijs (wet BIG) gekoppeld aan de opleiding Mbo-Verpleegkundige gebeurt aan de hand van de studiebelastingen (sbu).¹⁵ De onderwijsinstelling bepaalt uit welke beroepsgerichte eenheden de opleiding Mbo-Verpleegkundige bestaat. Het uitgangspunt daarbij is het voldoen aan de opleidingseisen die staan in de kwalificatie Mbo-Verpleegkundige en de opleidingseisen die gekoppeld zijn aan de wet BIG (zie EU richtlijn beroepskwalificaties 2005/36 EEG; Besluit opleidingseisen Verpleegkundige (2011)). Per beroepsgerichte eenheid legt de onderwijsinstelling vast:

- welke opleidingseisen eraan zijn gekoppeld;
- hoeveel sbu theoretisch en praktisch onderwijs eraan is gekoppeld.

¹⁵ De WEB schrijft voor dat één volledig studiejaar een studielast heeft van ten minste 1600 studiebelastingen (sbu), zie [WEB, Artikel 7.2.4a. Studieduur opleidingen](#)

Deze verantwoording van theoretisch en praktisch onderwijs kan gebruikt worden bij het onderbouwen van individuele vrijstellingen voor theoretisch en praktisch onderwijs.

Ter informatie: verkorten op basis van VZ-IG en/of MZ diploma

De MBO Raad heeft servicedocumenten ontwikkeld voor doorstroommogelijkheden naar een opleiding Mbo-Verpleegkundige voor studenten die in het bezit zijn van een diploma voor Verzorgende-IG, de combi-opleiding Verzorgende-IG/ Maatschappelijke zorg niveau 3, Maatschappelijke zorg op niveau 3 en Maatschappelijke zorg op niveau 4¹⁶.

Verder wordt vanuit het programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en welzijn (TAZ) van VWS i.s.m. het werkveld – en indien nodig OCW - ingezet op een verkort onderwijsprogramma om zittende OK-assistenten en anesthesiemedewerkers op te leiden tot verpleegkundige.

¹⁶ https://www.mбораad.nl/publicaties?f%5B0%5D=field_sectors%3A71&f%5B1%5D=field_type_publication%3Aservicedocument

3. Verantwoording servicedocument

In dit document staat beschreven hoe een onderwijsinstelling het verkorten van de opleiding Mbo-Verpleegkunde voor zij-instromers met werkervaring, al dan niet in de zorg, kan vormgeven en verantwoorden binnen kaders van de WEB en de urennorm die staat in het bij de wet BIG¹⁷ behorende Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011¹⁸. De opleidingseisen die staan in het 'Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011' zijn gebaseerd op de opleidingseisen die staan in Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement¹⁹. Bij de verantwoording van de urennorm die gekoppeld is aan wet BIG wordt het uitgangspunt gehanteerd dat deze verantwoord kan worden met behulp van de studiebelastinguren (sbu) van het onderwijsprogramma^{20, 21}.

De ontwikkeling van dit servicedocument sluit aan bij de kabinetsdoelen op gebied van LLO en de programma's Werken in de Zorg (2018-2021) en TAZ van VWS om te onderzoeken waar barrières zitten voor flexibel onderwijs en welke oplossingen mogelijk zijn voor fricties rond bijvoorbeeld de Wet Big en EU-richtlijnen²². OCW en VWS hebben bijgedragen aan de financiering van de totstandkoming van dit document. Het servicedocument biedt handvatten voor het verantwoord verkorten van de opleiding Mbo-Verpleegkundige. Onder verkorten verstaan we in dit document het voorafgaand en/of tijdens de opleiding Mbo-Verpleegkundige verkorten van de opleidingsduur. Het is de verantwoordelijkheid van iedere onderwijsinstelling om de opleiding op de juiste manier vorm te geven en de individuele verkorting volgens actuele wet- en regelgeving te verantwoorden.

Dit document bevat geen informatie over de ruimte en kaders voor het verlenen van vrijstelling voor examens, dit valt buiten de scope van dit servicedocument. Hiervoor wordt verwezen naar Kennispunt MBO Onderwijs & Examinering: [Vrijstellingen – Onderwijs en examinering](#).

Bij de ontwikkeling van dit servicedocument was een stuurgroep betrokken met vertegenwoordigers van de ministeries OCW en VWS, MBO Raad, ROC van Twente, NRTTO, ActiZ, NVZ, VGN en GGZ. Inspectie van het Onderwijs was daarbij als toehoorder aanwezig. De stuurgroep heeft de voortgang en juridische vraagstukken besproken. De in dit servicedocument beschreven wettelijke kaders van de WEB, Wet BIG en EU-standaarden zijn afgestemd met OCW en VWS.

Daarnaast was een klankbordgroep met vertegenwoordigers vanuit (bekostigde en niet-bekostigde) onderwijsinstellingen, werkveld, HBO (LOOV) en Kennispunt MBO Onderwijs & Examinering betrokken. Gedurende het ontwikkeltraject zijn met hen deelproducten besproken en op inhoud, haalbaarheid en uitvoerbaarheid getoetst.

Gedurende het ontwikkeltraject is een pilot uitgevoerd door het ROC van Twente. Zij hebben in de praktijk de werkwijze voor het verantwoord verkorten getoetst. De conclusie is dat de beschreven werkwijze voldoende handvatten biedt om een verkorte opleiding voor zij-instromers met werkervaring te verantwoorden op basis

¹⁷ Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (wet BIG), <https://wetten.overheid.nl/BWBR0006251/2021-07-01>

¹⁸ Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030267/2023-01-01>

¹⁹ Richtlijn 2005/36/EG, Artikel 31, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32005L0036>; Gedelegeerde richtlijn (EU) 2024/782 tot wijziging van Richtlijn 2005/36/EG, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400782

²⁰ Verantwoordingsdocument urennorm WEB en Europese opleidingseisen opleiding Mbo-Verpleegkundige vastgesteld door de ALV Btg ZWS op 1 december 2020.

²¹ Wet educatie en beroepsonderwijs, Artikel 7.2.7., <https://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2020-09-01#Hoofdstuk7>

²² [Programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn](#), p 26.²³ Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (wet BIG), <https://wetten.overheid.nl/BWBR0006251/2021-07-01>

van de ruimte in de WEB voor verkorting op individuele studenten, zoals geformuleerd in de '[Handreiking verkorting van mbo-opleidingen](#)' én de ruimte voor vrijstellingen op individuele basis binnen de urennorm die staat in het bij de wet BIG²³ behorende Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011²⁴.

²³ Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (wet BIG), <https://wetten.overheid.nl/BWBR0006251/2021-07-01>

²⁴ Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030267/2023-01-01>

Deel 2: Voorbeelden

Deel 2 bevat de volgende voorbeelden:

- Stappenplan inrichten verkort opleidingstraject
- Verdelen sbu over beroepsgerichte eenheden
- Formulier voor bepalen en vastleggen verkorting binnen kaders wet BIG
- Fictieve persona's: deze geven een beeld van hoe voor de verschillende doelgroepen zij-instromers, op basis verkorten mogelijk is binnen de kaders van zowel de WEB als de wet BIG.

4. Stappenplan inrichten verkort opleidingstraject

Het stappenplan bestaat uit de volgende stappen:

- Stap 1 Besluit al dan niet inrichten van een verkort opleidingsprogramma
- Stap 2 Inrichten vrijstellingsprocedure in het kader van de wet BIG
- Stap 3 Werkwijze aanvraag en beoordeling verkorting opleiding vormgeven
- Stap 4 Werkwijze verantwoording en vastleggen verleende vrijstelling
 - a. Vastleggen individuele verkorting in het kader van de Europese opleidingseisen (wet BIG)
 - b. Vastleggen individuele verkorting in het kader van de WEB

Stap 1 Besluit al dan niet inrichten van een verkort opleidingsprogramma (keuze opties)

Bij de inrichting van het opleidingsprogramma maakt de opleiding vooraf de keuze om voor zij-instromers een verkort traject aan te bieden. Of daarbij wordt gekozen voor optie 1 en/of 2, is afhankelijk van de doelgroep(en) die de opleiding voor ogen heeft. Binnen beide opties, kan de opleiding aan zij-instromers die voldoen aan de toelatingscriteria voor een verkorte opleiding, een traject aanbieden met een duur van minder dan 3 jaar, indien deze student aantoonbaar reeds een opleiding op ten minste gelijkwaardig niveau te hebben gevolgd.

Ook kan de opleiding ervoor kiezen om geen verkort opleidingsprogramma aan te bieden, maar een regulier opleidingsprogramma van drie jaar te programmeren, die voor *alle* doelgroepen toegankelijk is. Daarbij kan het onderwijsteam individueel vrijstelling verlenen voor zij-instromers die aantonen reeds een opleiding op ten minste gelijkwaardig niveau te hebben gevolgd.

Stap 2 Inrichten van het verkorte onderwijsprogramma in het kader van de wet BIG

Bij de inrichting van het onderwijsprogramma wordt het aantal studiebelastingsuren (sbu) over beroepsgerichte eenheden (onderdelen van het onderwijsprogramma) verdeeld. Deze stap voert een onderwijsteam uit om enerzijds aan te kunnen tonen dat het onderwijsprogramma voldoet aan de minimale eisen van de wet BIG. En anderzijds ter voorbereiding op het kunnen verlenen van (verdere) individuele verkorting in het kader van de Europese opleidingseisen (EU richtlijn beroepskwalificaties 2005/36 EG). Immers, op basis van de overlap met een reeds gevolgde opleiding op ten minste gelijkwaardig niveau beoordeelt het team voor welke eenheid (deels) vrijstelling verleend kan worden en voor welk type onderwijs dit uren vrijstelling oplevert. Het uitgangspunt daarbij is het voldoen aan de opleidingseisen die staan in de kwalificatie Mbo-Verpleegkundige en de opleidingseisen die gekoppeld zijn aan de wet BIG (zie EU richtlijn beroepskwalificaties 2005/36 EG; Besluit opleidingseisen Verpleegkundige (2011)). Leg per beroepsgerichte eenheid vast:

- welke opleidingseisen eraan worden gekoppeld;
- hoeveel sbu theoretisch en praktisch onderwijs eraan worden gekoppeld;
- hoe de student kan bewijzen dat hij/zij een deel van de opleiding mbo-verpleegkundige heeft gevolgd in het kader van een andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau.

Zie hoofdstuk 5.

Stap 3 Werkwijze aanvraag en beoordeling verkorting opleiding vormgeven

Het is belangrijk dat in afstemming met het bevoegd gezag wordt bepaald welke werkwijze en kwaliteitsnormen worden gehanteerd voor het aanvragen van vrijstelling van onderwijs. Deze werkwijze legt het onderwijsteam vast, zodat zij ook studenten hierover goed kunnen informeren en bij de intake op transparante en vergelijkbare wijze wordt. Daarbij gaat het o.a. om:

- het bepalen van de eisen waaraan de bewijsstukken moeten voldoen (zie paragraaf 1.6 van deel 1). Denk bijvoorbeeld aan hoe oud een diploma mag zijn of op basis waarvan hogere cognitieve vaardigheden worden aangetoond;
- hoe wordt geborgd dat de toekomstige student de opleidingseisen kan toepassen in de context van het beroep van de mbo-verpleegkundige.

Stap 4 Werkwijze verantwoording en vastleggen verleende vrijstelling

Om aan te tonen dat het verkorte onderwijsprogramma van een student voldoet aan de Europese opleidingseisen en de eisen uit de WEB, wordt de individuele verkorting onderbouwd en vastgelegd door het bevoegd gezag, veelal het onderwijsteam. De bewijsstukken en de onderbouwing voor de vrijstelling worden meestal bewaard in het dossier van de student. De onderbouwing richt zich zowel op de eisen die de wet BIG als de WEB stelt.

4a Aandachtspunten bij vastleggen verkorting in het kader van de Europese opleidingseisen (wet BIG)

Hierbij is van belang dat:

- inzichtelijk is wat de overlap is tussen de eerder gevolgde opleiding op tenminste gelijkwaardig niveau en de opleiding Mbo-verpleegkundige.
- inzichtelijk is voor welke beroepseenheden (onderdelen van de opleiding) op basis van welke bewijsstukken (deels) vrijstelling voor onderwijs wordt verleend.
- inzichtelijk is hoeveel uren theoretisch en/of praktisch vrijstelling de vrijstelling omvat.

Zie hoofdstuk 6.

4b Aandachtspunten bij vastleggen verkorting in het kader van de WEB

De instelling legt in de onderwijsovereenkomst vast op welke punten het opleidingstraject voor de student afwijkt van het reguliere onderwijsprogramma (het programma waarvoor toelatingsrecht van toepassing is)²⁵. De onderwijsovereenkomst bevat het afwijkend aantal onderwijsuren (begeleide onderwijsuren en/of bpv-uren) en de daaruit voortvloeiende afwijkende studieduur van het opleidingstraject voor deze student. Als het aantal bpv-uren is verminderd, past de instelling ook het aantal bpv-uren in de praktijkovereenkomst aan.

Als *tijdens* de opleiding van de student een besluit wordt genomen tot vrijstelling van een aantal onderwijsuren bekijkt de instelling, in overleg met de student, of het wenselijk is de al getekende onderwijsovereenkomst op dit punt te wijzigen. Het ligt voor de hand om dit alleen te doen als het om een

²⁵ De instelling kan, onder voorwaarden, er ook voor kiezen om een variant voor de OER op te stellen, specifiek voor groepen studenten die meer aankunnen, als aanvulling op de bestaande reguliere OER voor alle studenten. Zie vraag 7 van de [Handreiking Verkorting mbo-opleidingen](#).

substantiële vermindering van het aantal onderwijsuren gaat. De onderwijsovereenkomst kan alleen worden gewijzigd als de student het hiermee eens is. Een wijziging van de onderwijsovereenkomst kan in een aantal gevallen worden geregeld door een nieuw opleidingsblad uit te geven of een addendum aan de onderwijsovereenkomst toe te voegen (bron: [Handreiking - verkorting van mbo-opleidingen, update september 2020](#)).

De verplichting tot het afsluiten van een onderwijsovereenkomst wordt per 1 augustus 2023 uit de WEB gehaald. Ook na afschaffing van de onderwijsovereenkomst blijven mbo-instellingen studenten inschrijven voor een beroepsopleiding en leerweg. Wanneer de instelling en de student, in het kader van een individueel maatwerktraject, afspraken maken die afwijken van de OER (bijvoorbeeld als de student een verkorte opleiding gaat volgen), spreekt het voor zich dat zij hierover afspraken maken die voor beide partijen inzichtelijk zijn.

Informatie over de minimeisen bij wijziging van een onderwijsovereenkomst is te vinden in het [servicedocument Onderwijsovereenkomst](#).

5. Verdelen sbu over beroepsgerichte eenheden

In dit hoofdstuk staan twee voorbeelden die gebruikt kunnen worden bij stap 2 van het stappenplan, zie hoofdstuk 4.

- Voorbeeld 1: Werkprocessen gekoppeld aan CanMeds-rollen zijn uitgangspunt beroepsgerichte eenheden
 - o Verdeling uren theoretisch en praktisch onderwijs over beroepsgerichte eenheden die gebaseerd zijn op de werkprocessen van de kwalificatie Mbo-VP
- Voorbeeld 2: Onderwijsprogramma is verdeeld in beroepsgerichte eenheden.
 - o Verdeling uren theoretisch en praktisch onderwijs over beroepsgerichte eenheden van de opleiding Mbo-VP. Aan elke beroepsgerichte eenheid zijn één of meerdere werkprocessen gekoppeld.

De urennorm die staat in het bij de wet BIG behorende Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011 en in Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement is hierbij het uitgangspunt, zie onderstaande tabel.

Tabel Urennorm Europese opleidingseisen gekoppeld aan wet BIG

Soort onderwijs	Theoretisch onderwijs	Praktisch onderwijs	Theoretisch en/of praktisch onderwijs	Totaal theoretisch en praktisch onderwijs
Aantal klokuren	1535 sbu	2300 sbu	765 sbu	4600 sbu ²⁶

²⁶ Richtlijn 2005/36/EG, Artikel 31, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32005L0036>; Gedelegeerde richtlijn (EU) 2024/782 tot wijziging van Richtlijn 2005/36/EG, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400782; Besluit opleidingseisen Verpleegkundige (2011): <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030267/2023-01-01>

Voorbeeld 1, stap 1 van het stappenplan (p. 13): werkprocessen zijn uitgangspunt

In de onderstaande tabel zijn de uren theoretisch en praktisch onderwijs verdeeld over de werkprocessen van de kwalificatie Mbo-VP. De BoK²⁷ is aan de werkprocessen gekoppeld.

Beroepsgerichte kwalificatie-eisen Mbo-Verpleegkundige, KD 2020	Theoretisch onderwijs opleiding	Praktisch onderwijs opleiding
B1-K1-W1: Onderkent bestaande of dreigende gezondheidsproblemen (Gezondheidsbevorderaar) BoK: Gezondheidstoestand en functioneren zorgvrager + Preventie	160 sbu	300 sbu
B1-K1-W2: Stelt de verpleegkundige diagnose en stelt het individuele plan van de zorgvrager op (Zorgverlener) BoK: Methodisch werken; Anatomie en fysiologie; Pathologie en farmacologie	200 sbu	350 sbu
B1-K1-W3: Voert interventies uit (Zorgverlener) BoK: Verpleegkundige interventies	160 sbu	300 sbu
B1-K1-W4: Voert verpleegtechnische handelingen uit (Zorgverlener) BoK: Verpleegtechnische handelingen	160 sbu	300 sbu
B1-K1-W5: Communiceert met de zorgvrager en het sociale netwerk (Communicator) BoK: Communicatie	160 sbu	300 sbu
B1-K1-W6: Organiseert en coördineert de zorgverlening van de zorgvragers (Organisator) BoK: Zorgverlening organiseren en coördineren	200 sbu	350 sbu
B1-K1-W7: Reageert op onvoorziene en crisissituaties (Organisator) BoK: Onvoorziene en crisissituaties	160 sbu	300 sbu
WP: B1-K2-W1: Werkt aan professionele ontwikkeling (Reflectieve EBP professional) BoK: Professionele ontwikkeling	160 sbu	300 sbu
WP: B1-K2-W2: Werkt samen met andere beroepsgroepen in de keten (Samenwerkingspartner) BoK: Samenwerking in de keten	160 sbu	300 sbu
WP: B1-K2-W3: Draagt bij aan goede kwaliteit van zorg (Professional en kwaliteitsbevorderaar) BoK: kwaliteitszorg	160 sbu	300 sbu
Totaal aantal SBU (totaal minimaal 4600 sbu)	1680 sbu	3100 sbu

²⁷ Body of Knowledge Mbo-Verpleegkundige, Btg ZWS, MBO Raad, <https://www.mбораad.nl/publicaties/body-knowledge-voor-zorg-en-welzijn>

Voorbeeld 2, stap 2 van het stappenplan: Onderwijsprogramma is uitgangspunt

In de onderstaande tabel is een 3-jarig onderwijsprogramma voor *zij*-instromers het uitgangspunt. De sbu gekoppeld aan theoretisch en praktisch onderwijs zijn verdeeld over de beroepsgerichte eenheden. De niet-beroepsgerichte sbu tellen alleen mee voor de WEB en zijn daarom in de tabel niet meegeteld bij de beroepsgerichte sbu, zie 200 SBU Nederlands, Engels en rekenen alleen gekoppeld aan WEB.

Eenheid	Werkproces	Leerjaar 1				Leerjaar 2				Leerjaar 3				Th. BOT	Th. Ondw. Opdr.	BPV/Pr. Onderw.	Totaal BIG
<i>Totaal BPV</i>	<i>B1-K1, B1-K2</i>	<i>1120</i>				<i>1120</i>				<i>820</i>						<i>3060 sbu</i>	
Gezondheid en preventie	B1-K1-W1		1					2						3x9=27	60	250	337
VP-diagnose + individueel plan	B1-K1-W2		1					1	1	2				5x9=45	70	300	415
Interventies uitvoeren	B1-K1-W3	2	2											4x9= 36	70	350	456
Verpleegtechnische handelingen	B1-K1-W4			2	2	2	2							8x9= 72	70	300	442
Communicatie	B1-K1-W5	2			2									4x9= 36	70	250	356
Organiseren en coördineren	B1-K1-W6					1	1				2			4x9= 36	70	300	406
Onvoorziene en crisissituaties	B1-K1-W7			2					2					4x9= 36	65	250	351
Professionalisering	B1-K2-W1										2	2		4x9= 36	75	250	361
Samenwerken in keten	B1-K2-W2									2	2			4x9= 36	75	250	361
Kwaliteit van zorg	B1-K2-W3											2	2	4x9= 36	80	260	376
Nederlands, Engels, Rekenen ²⁸	B1-K1 + B1-K2	1	1	1	1	1	1	1	1					8x9= 72	(200 alleen WEB)		72
Keuzedelen (beroepsgericht)	B1-K1, B1-K2					1	1	1	1	1	1	1	1	8x9= 72	200	300	572
LOB (beroepsgericht)	B1-K1, B1-K2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12x9=108	-	-	108
Totaal beroepsgericht		6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	648 sbu + 905 sbu		3060 sbu	4613 sbu

²⁸ Nederlands, Engels en rekenen omvatten beroepsgericht en generiek. Voor de urenverantwoording in het kader van wet BIG tellen alleen de beroepsgerichte SBU mee.

6. Formulier voor bepalen en vastleggen verkorting

In dit hoofdstuk staan twee voorbeelden die gebruikt kunnen worden bij het vastleggen van individuele verkorting, zowel in het kader van de WEB als in het kader van de Europese opleidingseisen (wet BIG), zie hoofdstuk 4, stap 2 van het stappenplan.

- Voorbeeld 1: Werkprocessen gekoppeld aan CanMeds-rollen zijn uitgangspunt beroepsgerichte eenheden
 - o Formulier dat gebruikt kan worden bij bepalen en vastleggen van de vrijstelling voor theoretisch en/of praktisch onderwijs a.d.h.v. beroepsgerichte eenheden van de opleiding Mbo-VP
- Voorbeeld 2: Onderwijsprogramma is verdeeld in beroepsgerichte eenheden.
 - o Formulier dat gebruikt kan worden bij bepalen en vastleggen van de vrijstelling voor theoretisch en/of praktisch onderwijs a.d.h.v. beroepsgerichte eenheden van de opleiding Mbo-VP

De urennorm die staat in het bij de wet BIG behorende Besluit opleidingseisen verpleegkundige 2011 en in Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement is hierbij het uitgangspunt, zie onderstaande tabel.

Tabel Urennorm Europese opleidingseisen gekoppeld aan wet BIG

Soort onderwijs	Theoretisch onderwijs	Praktisch onderwijs	Theoretisch en/of praktisch onderwijs	Totaal theoretisch en praktisch onderwijs
Aantal klokuren	1535 sbu	2300 sbu	765 sbu	4600 sbu ²⁹

²⁹ Richtlijn 2005/36/EG, Artikel 31, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32005L0036>; Gedelegeerde richtlijn (EU) 2024/782 tot wijziging van Richtlijn 2005/36/EG, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400782; Besluit opleidingseisen Verpleegkundige (2011): <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030267/2023-01-01>

Voorbeeld 1: Bepalen en vastleggen vrijstelling theoretisch en/of praktisch onderwijs gekoppeld aan werkprocessen van de kwalificatie Mbo-VP

Naam aanvrager:

Adres:

Telefoonnummer:

Emailadres:

Naam beoordelaar:

Functie:

Plaats en datum:

Handtekening:

Met behulp van dit formulier en de bewijstukken van een reeds gevolgde opleiding op tenminste een gelijkwaardig niveau bepaal je of de student een deel van de opleidingseisen van de Mbo-Verpleegkundige al heeft gevolgd. Je bepaalt aan de hand van de overlap per werkproces hoeveel uur vrijstelling de student krijgt. Vervolgens bereken je de totale vrijstelling voor de student.

Let op: Het is belangrijk dat je bij het bepalen van het aantal sbu vrijstelling van theoretisch en/of praktisch onderwijs de tabel met de verdeling van de sbu theoretisch en praktisch onderwijs over de werkprocessen van de kwalificatie Mbo-VP gebruikt.

Beroepsgerichte kwalificatie-eisen Mbo-Verpleegkundige, KD 2020	SBU vrijstelling theoretisch onderwijs	SBU vrijstelling praktisch onderwijs	Bewijsstuk
B1-K1-W1: Onderkent bestaande of dreigende gezondheidsproblemen (Gezondheidsbevorderaar) - Verzamelt gegevens over de gezondheidstoestand van de zorgvrager - Past risicosignalering toe. - Observeert en signaleert veranderingen in het gedrag, de gezondheidstoestand, het welbevinden en de veiligheid van de zorgvrager. - Rapporteert bestaande of dreigende gezondheidsproblemen en past zo nodig de zorgverlening aan. - Geeft voorlichting, advies en instructie over veiligheid, hygiëne en het gebruik van (technologische) hulpmiddelen. - Voert motiverende gesprekken afgestemd op de zorgverlener en het sociale netwerk. BOK: Gezondheidstoestand en functioneren zorgvrager + Preventie			
B1-K1-W2: Stelt de verpleegkundige diagnose en stelt het individuele plan van de zorgvrager op (Zorgverlener) - Verzamelt gegevens over de zorgbehoeften, gezondheids- en leefsituatie van de zorgvrager en het sociale netwerk. - Analyseert gegevens vanuit diverse bronnen en observaties, en stelt een verpleegkundige diagnose. - Stelt samen met zorgvrager en/of zijn sociale netwerk het individuele plan op. - Houdt bij het opstellen van dit plan rekening met beschikbare materiële en financiële middelen voor de zorgvrager - Maakt op basis van dit plan een eigen werkplanning. - Past dit plan op basis van de evaluatie van de interventies zo nodig aan. - Past kennis van anatomie, fysiologie, pathologie en farmacologie relevant voor werkveld en doelgroep toe. BOK: Methodisch werken; Anatomie en fysiologie; Pathologie en farmacologie			

Beroepsgerichte kwalificatie-eisen Mbo-Verpleegkundige, KD 2020	SBU vrijstelling theoretisch onderwijs	SBU vrijstelling praktisch onderwijs	Bewijsstuk
B1-K1-W3: Voert interventies uit (Zorgverlener) - Ondersteunt de zorgvrager bij het voeren van de regie bij wonen en stimuleert of activeert waar nodig. - Helpt bij praktische zaken, daginvulling of dagbesteding en het opbouwen en onderhouden van een sociaal netwerk. - Helpt de zorgvrager bij persoonlijke verzorging, het zorgdragen voor de opname van voeding en vocht en voor uitscheiding, het zorgdragen voor mobiliteit en het bewaken van vitale functies, het toedienen van geneesmiddelen, het beïnvloeden van de lichaamstemperatuur en het bevorderen van slaap, rust en een veilige omgeving. - Voorkomt zoveel mogelijk complicaties en ongemakken. - Betreft het sociale netwerk bij de begeleiding van de zorgvrager. - Let op overbelasting van de zorgvrager en het sociale netwerk en bespreekt zo nodig een andere taakverdeling. - Na afloop registreert zij haar handelingen en beoordeelt zij het effect van de interventies en afspraken BOK: Verpleegkundige interventies			
B1-K1-W4: Voert verpleegtechnische handelingen uit (Zorgverlener) - Voert verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is. Voor zover deze verpleegtechnische handelingen voorbehouden zijn in de Wet BIG, voert zij deze handelingen alleen in opdracht uit en mits zij bekwaam is. - Is in staat nauwkeurig verpleegkundig te rekenen. - Voorziet in een optimaal controlesysteem voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen; - Signaleert wijzigingen en handelt adequaat. BOK: Verpleegtechnische handelingen			

Beroepsgerichte kwalificatie-eisen Mbo-Verpleegkundige, KD 2020	SBU vrijstelling theoretisch onderwijs	SBU vrijstelling praktisch onderwijs	Bewijsstuk
B1-K1-W5: Communiceert met de zorgvrager en het sociale netwerk (Communicator) - Communiceert met de zorgvrager en het sociale netwerk. - Zet diverse communicatiemethoden en -technieken in en stemt haar communicatiebenadering af op de zorgvrager. - Ondersteunt het sociale netwerk bij de communicatie met de zorgvrager. - Informeert en adviseert de zorgvrager over de zorg en ondersteuning, waardoor de zorgvrager in staat is om keuzes te maken. - Geeft informatie over het raadplegen van andere disciplines of lotgenoten/patiëntenorganisaties. - Investeert in het opbouwen van contacten op verschillende niveaus binnen en buiten de organisatie. BOK: Communicatie			
B1-K1-W6: Organiseert en coördineert de zorgverlening van de zorgvragers (Organisator) - Maakt een planning voor de zorgverlening en verdeelt de werkzaamheden. - Organiseert tijdig de benodigde capaciteit voor de werkzaamheden/ zorgverlening; - Stemt de zorgverlening af met de zorgvragers, het sociale netwerk, collega's en andere deskundigen. - Zet materialen, middelen en/of apparatuur effectief en kostenbewust in bij de zorgverlening; - Consulteert t.b.v. de zorgverlening andere deskundigen of verwijst naar hen. - Ziet toe op de uitvoering en continuïteit in de zorgverlening aan de zorgvrager, ook op de zorg die buiten de eigen organisatie plaatsvindt. - Past haar beleid of aanpak aan als uit nieuwe informatie en/of onverwachte reacties of situaties blijkt dat dit nodig is. BOK: Zorgverlening organiseren en coördineren			

Beroepsgerichte kwalificatie-eisen Mbo-Verpleegkundige, KD 2020	SBU vrijstelling theoretisch onderwijs	SBU vrijstelling praktisch onderwijs	Bewijsstuk
B1-K1-W7: Reageert op onvoorziene en crisissituaties (Organisator) - Signaleert en onderneemt actie bij onvoorziene situaties en crisissituaties die het gevolg zijn van gedragsproblemen, problemen van somatische aard, grensoverschrijdend gedrag of veroorzaakt worden door calamiteiten of door ziekte. - Handelt in crisissituaties op basis van klinisch redeneren, volgens de voorgeschreven procedures, wettelijke richtlijnen en afspraken van de organisatie. - Voert preventieve acties uit die gericht zijn op het voorkomen van een crisissituatie en verdere escalatie. - Evalueert crisissituaties met de zorgvrager, collega's en betrokkenen, en maakt zo nodig afspraken om herhaling te voorkomen. BOK: Onvoorziene en crisissituaties			
WP: B1-K2-W1: Werkt aan professionele ontwikkeling (Reflectieve EBP professional) - Reflecteert op het eigen handelen en functioneren, vraagt om feedback en geeft feedback. - Formuleert verbeterpunten voor haar werkzaamheden en toont verantwoordelijkheid in het halen hiervan. - Houdt maatschappelijke, technologische en vakinhoudelijke ontwikkelingen en veranderende wet- en regelgeving in de sector bij. - Discussieert met collega's en anderen over beroepstaken en werkzaamheden. - Draagt eigen kennis en expertise begrijpelijk over. - Begeleidt studenten, collega's en vrijwilligers. BOK: Professionele ontwikkeling			

Beroepsgerichte kwalificatie-eisen Mbo-Verpleegkundige, KD 2020	SBU vrijstelling theoretisch onderwijs	SBU vrijstelling praktisch onderwijs	Bewijsstuk
WP: B1-K2-W2: Werkt samen met andere beroepsgroepen in de keten (Samenwerkingspartner) - Stemt werkzaamheden af en deelt informatie met andere professionals en informele zorgverleners binnen en buiten de organisatie. - Neemt deel aan samenwerkingsverbanden en multidisciplinair/interdisciplinair overleg. - Maakt de vertaalslag van het advies van de experts naar het dagelijks leven, de wensen en de behoeften van de zorgvrager. BOK: Samenwerking in de keten			
WP: B1-K2-W3: Draagt bij aan goede kwaliteit van zorg (Professional en kwaliteitsbevorderaar) - Zet eigen kennis en expertise in bij verbetertrajecten en/of intervisiegroepen. - Signaleert knelpunten, analyseert de situatie en draagt oplossingen en/of verbetervoorstellen aan. - Spreekt collega's aan op het volgen van procedures en voorschriften. - Wijkt onderbouwd en in overleg af van voorgeschreven protocollen en procedures. - Vertaalt nieuwe inzichten in zorg en ondersteuning naar de processen rondom de zorgvrager. BOK: kwaliteitszorg			
Totaal aantal SBU vrijstelling			

Voorbeeld 2: Bepalen en vastleggen vrijstelling theoretisch en/of praktisch onderwijs a.d.h.v. onderdelen van de opleiding Mbo-VP voor zij-instromers

Naam student:

Adres:

Telefoonnummer:

Emailadres:

Naam beoordelaar:

Functie:

Plaats en datum:

Handtekening:

Met behulp van dit formulier en de bewijstukken van een reeds gevolgde opleiding op tenminste een gelijkwaardig niveau bepaal je of de student een deel van de opleidingseisen van de Mbo-Verpleegkundige al heeft gevolgd. Je bepaalt aan de hand van de overlap per onderdeel van de opleiding hoeveel uur vrijstelling de student krijgt. Vervolgens bereken je de totale vrijstelling voor de student.

Let op: Het is belangrijk dat je bij het bepalen van het aantal sbu vrijstelling van theoretisch en/of praktisch onderwijs de tabel met de verdeling van de sbu theoretisch en praktisch onderwijs over beroepsgerichte eenheden van de opleiding Mbo-VP gebruikt.

Eenheid	Werkprocessen	Vrijstelling theoretisch onderwijs	Vrijstelling praktisch onderwijs	Bewijsstuk
Gezondheid en preventie - Verzamelt gegevens over de gezondheidstoestand van de zorgvrager - Past risicosignalering toe. - Observeert en signaleert veranderingen in het gedrag, de gezondheidstoestand, het welbevinden en de veiligheid van de zorgvrager. - Rapporteert bestaande of dreigende gezondheidsproblemen en past zo nodig de zorgverlening aan. - Geeft voorlichting, advies en instructie over veiligheid, hygiëne en het gebruik van (technologische) hulpmiddelen. - Voert motiverende gesprekken afgestemd op de zorgverlener en het sociale netwerk.	B1-K1-W1			
VP-diagnose + individueel plan - Verzamelt gegevens over de zorgbehoeften, gezondheids- en leefsituatie van de zorgvrager en het sociale netwerk. - Analyseert gegevens vanuit diverse bronnen en observaties, en stelt een verpleegkundige diagnose. - Stelt samen met de zorgvrager en/of zijn sociale netwerk het individuele plan op. - Houdt bij het opstellen van dit plan rekening met beschikbare materiële en financiële middelen voor de zorgvrager - Maakt op basis van dit plan een eigen werkplanning. - Past dit plan op basis van de evaluatie van de interventies zo nodig aan. - Past kennis van anatomie, fysiologie, pathologie en farmacologie relevant voor werkveld en doelgroep toe.	B1-K1-W2			

Interventies uitvoeren - Ondersteunt de zorgvrager bij het voeren van de regie bij wonen en stimuleert of activeert waar nodig. - Helpt bij praktische zaken, daginvulling of dagbesteding en het opbouwen en onderhouden van een sociaal netwerk. - Helpt de zorgvrager bij persoonlijke verzorging, het zorgdragen voor de opname van voeding en vocht en voor uitscheiding, het zorgdragen voor mobiliteit en het bewaken van vitale functies, het toedienen van geneesmiddelen, het beïnvloeden van de lichaamstemperatuur en het bevorderen van slaap, rust en een veilige omgeving. - Voorkomt zoveel mogelijk complicaties en ongemakken. - Betreft het sociale netwerk bij de begeleiding van de zorgvrager. - Let op overbelasting van de zorgvrager en het sociale netwerk en bespreekt zo nodig een andere taakverdeling. - Na afloop registreert zij haar handelingen en beoordeelt zij het effect van de interventies en afspraken	B1-K1-W3			
Verpleegtechnische handelingen - Voert verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is. Voor zover deze verpleegtechnische handelingen voorbehouden zijn in de Wet BIG, voert zij deze handelingen alleen in opdracht uit en mits zij bekwaam is. - Is in staat nauwkeurig verpleegkundig te rekenen. - Voorziet in een optimaal controlesysteem voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen; - Signaleert wijzigingen en handelt adequaat.	B1-K1-W4			
Communicatie - Communiceert met de zorgvrager en het sociale netwerk. - Zet diverse communicatiemethoden en -technieken in en stemt haar communicatiebenadering af op de zorgvrager. - Ondersteunt het sociale netwerk bij de communicatie met de zorgvrager.	B1-K1-W5			

- Informeert en adviseert de zorgvrager over de zorg en ondersteuning, waardoor de zorgvrager in staat is om keuzes te maken. - Geeft informatie over het raadplegen van andere disciplines of lotgenoten/patiëntenorganisaties. - Investeert in het opbouwen van contacten op verschillende niveaus binnen en buiten de organisatie.				
Organiseren en coördineren - Maakt een planning voor de zorgverlening en verdeelt de werkzaamheden. - Organiseert tijdig de benodigde capaciteit voor de werkzaamheden/zorgverlening; - Stemt de zorgverlening af met de zorgvragers, het sociale netwerk, collega's en andere deskundigen. - Zet materialen, middelen en/of apparatuur effectief en kostenbewust in bij de zorgverlening; - Consulteert ten behoeve van de zorgverlening andere deskundigen of verwijst naar hen. - Ziet toe op de uitvoering en continuïteit in de zorgverlening aan de zorgvrager, ook op de zorg die buiten de eigen organisatie plaatsvindt. - Past haar beleid of aanpak aan als uit nieuwe informatie en/of onverwachte reacties of situaties blijkt dat dit nodig is.	B1-K1-W6			
Onvoorziene en crisissituaties - Signaleert en onderneemt actie bij onvoorziene situaties en crisissituaties die het gevolg zijn van gedragsproblemen, problemen van somatische aard, grensoverschrijdend gedrag of veroorzaakt worden door calamiteiten of door ziekte. - Handelt in crisissituaties op basis van klinisch redeneren, volgens de voorgeschreven procedures, wettelijke richtlijnen en afspraken van de organisatie. - Voert preventieve acties uit die gericht zijn op het voorkomen van een crisissituatie en verdere escalatie.	B1-K1-W7			

- Evalueert crisissituaties met de zorgvrager, collega's en betrokkenen, en maakt zo nodig afspraken om herhaling te voorkomen.				
Professionalisering - Reflecteert op het eigen handelen en functioneren, vraagt om feedback en geeft feedback. - Formuleert verbeterpunten voor haar werkzaamheden en toont verantwoordelijkheid in het halen hiervan. - Houdt maatschappelijke, technologische en vakinhoudelijke ontwikkelingen en veranderende wet- en regelgeving in de sector bij. - Discussieert met collega's en anderen over beroepstaken en werkzaamheden. - Draagt eigen kennis en expertise begrijpelijk over. - Begeleidt studenten, collega's en vrijwilligers.	B1-K2-W1			
Samenwerken in keten - Stemt werkzaamheden af en deelt informatie met andere professionals en informele zorgverleners binnen en buiten de organisatie. - Neemt deel aan samenwerkingsverbanden en multidisciplinair/interdisciplinair overleg. - Maakt de vertaalslag van het advies van de experts naar het dagelijks leven, de wensen en de behoeften van de zorgvrager.	B1-K2-W2			
Kwaliteit van zorg - Zet eigen kennis en expertise in bij verbetertrajecten en/of intervisiegroepen. - Signaleert knelpunten, analyseert de situatie en draagt oplossingen en/of verbetervoorstellen aan. - Spreekt collega's aan op het volgen van procedures en voorschriften. - Wijkt onderbouwd en in overleg af van voorgeschreven protocollen en procedures. - Vertaalt nieuwe inzichten in zorg en ondersteuning naar de processen rondom de zorgvrager.	B1-K2-W3			

Nederlands, Engels, Rekenen Beroepsgerichte mondeling en schriftelijk communicatie, rapporteren, voorlichting, advies en instructie geven, (werk)overleg, discussie voeren met collega's enz. Verpleegkundig rekenen.	B1-K1 + B1-K2			
Keuzedelen De inhoud van de keuzedelen is gekoppeld aan de beroepsuitoefening van de verpleegkundige, de keuzedelen bieden vakinhoudelijke verbreding en/of verdieping.	B1-K1 + B1-K2			
LOB Beroepsgerichte leerdoelen formuleren, feedback ontvangen en geven, reflecteren, intervisie enz.	B1-K1 + B1-K2			
Totaal in sbu				

7. Fictieve persona's

Zij-instromers (volwassen personen met levens- en werkervaring) kunnen de mogelijkheid krijgen om de opleiding te verkorten. Zij-instromers zijn zeer divers en daardoor is het niet mogelijk hen hier allemaal te benoemen. Ze komen uit diverse werkvelden en achtergrond, leeftijd, werkervaring, levenservaring en scholing varieert. Er is dus sprake van een grote diversiteit.

De onderwijsinstelling stelt de studieduur voor de opleiding Mbo-verpleegkundige vast. Dit is minimaal 3 en ten hoogste 4 jaar. Op de opleiding met deze reguliere studieduur is het toelatingsrecht van toepassing. De opleiding moet daarbij tevens voldoen aan de eis van ten minste 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs. Bij een duur van 3 jaar lijkt dit alleen mogelijk als de keuzedelen en generieke onderdelen (zoveel als mogelijk) beroepsgericht worden ingevuld. *Naast* een regulier programma zijn er verschillende opties om een kortere trajecten aan te bieden:

- **Optie 1:** Naast een regulier traject van bijvoorbeeld 4 jaar, kan een korter opleidingsprogramma van minimaal 3 jaar worden aangeboden voor zij-instromers met relevante leer- en werkervaring en/of hogere cognitieve vaardigheden, waarbij specifieke toelatingscriteria en een onderbouwing voor de verkorting worden gehanteerd. Deze kortere opleiding voldoet aan de eis van ten minste 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs en duurt minimaal 3 jaar.
- **Optie 2:** Naast een regulier traject kan een opleidingstraject van minder dan 3 jaar en/of minder dan 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs worden aangeboden. Dit kan alleen voor individuele en/of groepen zij-instromers die een deel van de opleiding mbo-verpleegkundige hebben gevolgd in het kader van een andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau. De mate van verkorting is afhankelijk van de vrijstelling die verleend kan worden.

Voor meer informatie zie deel 1 Verantwoording.

Voorbeelden optie 1: De volgende fictieve persona's zijn beschreven om een beeld te geven van de mogelijkheden voor individuele of groepsgewijze verkorting van de opleidingsduur van 4 jaar tot minimaal 3 jaar en 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs, voor zij-instromers met hogere cognitieve vaardigheden en/of werkervaring:

- Persona hbo-diploma Rechten met werkervaring
- Persona met horeca-diploma met werkervaring

Voorbeelden optie 2: De volgende fictieve persona's zijn beschreven om een beeld te geven van de mogelijkheden voor verkorting van de opleidingsduur tot minder dan 3 jaar en/of minder dan 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs voor zij-instromers die een deel van de opleiding hebben gevolgd in het kader van andere opleiding:

- Persona met DA-diploma en werkervaring
- Persona met twee mbo-certificaten VZ-IG en werkervaring in de zorg
- Persona anesthesiemedewerker met werkervaring\

Nb. uiteraard kunnen deze zij-instromers ook over hogere cognitieve vaardigheden en/of werkervaring beschikkend. Dit kan dan de basis zijn voor verlenen van vrijstellingen volgens optie 1. Echter,

verdere verkorting van minder dan drie jaar kan alleen gebaseerd zijn op bewijsstukken die aantonen dat deze zij-instromers eerder een opleiding heeft gevolgd op ten minste hetzelfde opleidingsniveau.

Mensen met een buitenlands zorgdiploma

Voor mensen met een buitenlands diploma heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) [drie procedures](#) voor het erkennen van het buitenlandse zorgdiploma:

- Automatische erkenning. Deze procedure geldt voor een diploma's in een EU-lidstaat of Zwitserland die zijn opgenomen in de Europese richtlijn Erkenning voor beroepskwalificaties. Via deze procedure wordt u ook direct in het BIG-register opgenomen, mits zij de Nederlandse taal voldoende vaardig zijn.
- Erkenning van beroepskwalificaties. Deze procedure geldt voor diploma's behaald in een EU-lidstaat of Zwitserland die niet zijn opgenomen in de Europese Richtlijn Erkenning voor beroepskwalificaties.
- Verklaring van vakbekwaamheid. Deze procedure geldt voor diploma's die zijn behaald buiten de EU of Zwitserland.

De Commissie Buitenslands Gediplomeerden Volksgezondheid (CBGV) behandelt de aanvragen van personen die gebruik maken van de volgende procedures: 'Erkenning van beroepskwalificaties' en 'verklaring van vakbekwaamheid'. De CBGV beoordeelt bij deze aanvragen of de gevolgde opleiding en ervaring tenminste gelijkwaardig zijn aan de Nederlandse vereisten van het beroep in het BIG-register. De aanvragen hebben betrekking op de [artikel 3, - 34- en 36a beroepen van de Wet BIG](#).

Persona hbo-diploma Rechten met werkervaring

Bob Jansen, 31 jaar, heeft na het behalen van zijn vwo-diploma de hbo-opleiding rechten gevolgd. Hij heeft enkele jaren als juridisch medewerker op een advocatenkantoor gewerkt. Eerst beviel de baan prima, maar hij heeft nu genoeg van de hele dag achter zijn computer zitten. Hij wil wat meer actie en meer voldoening halen uit zijn werk. Hij wil graag op een ambulance gaan werken, maar heeft ontdekt dat hij daarvoor eerst een opleiding verpleegkunde moet gaan volgen. Hij wil de opleiding in korte tijd behalen, zodat hij door kan naar de ambulance. Hij is zeer gemotiveerd en wil zo snel mogelijk met de studie beginnen.

Werkervaring:

- 8 jaar gewerkt als juridisch medewerker op een advocatenkantoor.

Voorbeeld intake:

- Advies vooraf in de praktijkervaring opdoen t.b.v. beroepsbeeld
- Bachelor Rechten
- CV
- Intakegesprek

Optie 1: Verkorting reguliere BBL Mbo-Verpleegkunde met opleidingsduur van 4 jaar tot minimaal 3 jaar

De instelling kan Bob op basis van het Mbo niveau 4 diploma, levenservaring, goed presteren tijdens de opleiding enz. een verkort programma aanbieden. Echter, hij moet wel voldoen aan de minimale opleidingsduur van 3 jaar en 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs (zie deel 1 Verantwoording Verkorten binnen kaders Europese opleidingseisen gekoppeld aan de wet BIG) en de instelling dient dit goed te onderbouwen (zie vraag 5 [Handreiking LLO – Verkorting van mbo-opleidingen](#)).

Werven van studenten voor een verkort traject

Een instelling mag werven voor verkorte opleidingstrajecten voor bijvoorbeeld zij-instromers met minimaal een mbo niveau 4 diploma, zolang duidelijk wordt gemaakt voor welke doelgroep de verkorte opleiding is en welke toelatingscriteria worden gehanteerd.

Persona met horeca-diploma met werkervaring

Bas Verbruggen, 23 jaar, sociaal vaardig, flexibel en houdt van aanpakken. Na de opleiding VMBO-T heeft hij de opleiding ondernemer Horeca met behaald. Hij wil graag overstappen naar de zorg en hoopt met zijn werkervaring de opleiding verkort te kunnen doen en dan het liefst in een BBL-variant.

Werkervaring: 3 jaar fulltime 36 uur per week als horecamedewerker.

Voorbeeld intake:

- Advies vooraf in de praktijkervaring opdoen t.b.v. beroepsbeeld
- Diploma Manager/ondernemer Horeca (mbo niveau 4)
- CV
- Intakegesprek

Optie 1: Verkorting reguliere BBL Mbo-Verpleegkunde met opleidingsduur van 4 jaar tot minimaal 3 jaar

De instelling kan Bas op basis van het Mbo niveau 4 diploma, levenservaring, goed presteren tijdens de opleiding enz. een verkort programma aanbieden. Echter, hij moet wel voldoen aan de minimale opleidingsduur van 3 jaar en 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs (zie deel 1 Verantwoording Verkorten binnen kaders Europese opleidingseisen gekoppeld aan de wet BIG) en de instelling dient dit goed te onderbouwen (zie vraag 5 [Handreiking LLO – Verkorting van mbo-opleidingen](#)).

Werven van studenten voor een verkort traject

Een instelling mag werven voor verkorte opleidingstrajecten voor bijvoorbeeld zij-instromers met minimaal een mbo niveau 4 diploma, zolang duidelijk wordt gemaakt voor welke doelgroep de verkorte opleiding is en welke toelatingscriteria worden gehanteerd (zie [Handreiking LLO – Verkorting van mbo-opleidingen](#)).

Persona met DA-diploma en werkervaring

Anne Bakker

Anne is 22 jaar, sociaal vaardig, initiatiefrijk en leergierig. Na de opleiding Doktersassistent is zij direct aan de slag gegaan bij haar laatste stageadres. Zij doet haar werk met plezier, past goed in het team en houdt van de afwisseling in het werk. Tijdens haar laatste jaargesprek heeft zij met de huisartsen haar ambities besproken. Anne is er na enig oriëntatie achter gekomen dat de opleiding Mbo-Verpleegkundige het beste past bij de vervolgstap die zij wil zetten. Door haar opleiding en werkervaring hoopt zij de opleiding verkort te kunnen doen via een BBL-variant.

Voorbeeld intake:

- Diploma Doktersassistent
- Overlap tussen kwalificatie Doktersassistent met kwalificatie Mbo-Verpleegkundige in kaart brengen en de uren vrijstellingen voor theoretisch en praktisch onderwijs berekenen.
- Intakegesprek

Optie 2 is het meest passend: Verkorting op basis van overlap met reeds gevolgde opleiding

Verkorting is mogelijk op basis van het reeds behaalde diploma Doktersassistent. Deze opleiding is van tenminste gelijkwaardig niveau en overlapt deels met de opleiding Mbo-Verpleegkundige. Anne kan op basis van haar diploma een aantal sbu vrijstelling krijgen voor theoretisch onderwijs en praktisch onderwijs. Een opleiding die korter duurt dan 3 jaar of minder dan 4600 sbu theoretisch en praktisch onderwijs bevat is daardoor wellicht mogelijk. Een instelling dient dit goed te onderbouwen met een vergelijking van de overlap tussen beide opleidingsprogramma's (zie deel 1 Verantwoording Verkorten binnen kaders Europese opleidingseisen gekoppeld aan de wet BIG).

Werven van studenten voor een verkort traject

Een instelling mag werven voor verkorte opleidingstrajecten voor bijvoorbeeld zij-instromers die een opleiding hebben gevolgd die deels overlapt met de opleiding Mbo-Verpleegkundige, zolang duidelijk wordt gemaakt voor welke doelgroep de verkorte opleiding is en welke toelatingscriteria worden gehanteerd (zie [Handreiking LLO – Verkorting van mbo-opleidingen](#)).

NB. Bij optie 1 en optie 2, kan de opleiding aan zij-instromers die voldoen aan de toelatingscriteria, een verkorte opleiding aanbieden met een duur van minder dan 3 jaar, indien deze student aantoonbaar een deel van de opleiding Mbo-Verpleegkundige te hebben gevolgd in het kader van een andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau.

Persona met twee mbo-certificaten VZ-IG en werkervaring in de zorg

Marjet Klaassen

Marjet, 41 jaar, heeft na het behalen van haar mavo-diploma een secretaresseopleiding op mbo-niveau gevolgd. Ze heeft 15 jaar als secretaresse bij een notaris-kantoor gewerkt en heeft zich binnen het bedrijf ontwikkeld tot directiesecretaresse. Daarnaast heeft ze 3 jaar als mantelzorger voor haar oma gezorgd die dementeerde. Sinds haar oma is overleden merkte Marjet dat ze de zorg mistte en ze is daarom overstapt naar de zorg. Ze is gaan werken in een verpleeghuis en heeft daar de mbo-certificaten 'Individuele zorg verlenen' en 'Creëren van een optimale woon- en leefomgeving voor de zorgvrager' behaald. Ze haalt veel voldoening uit haar werk maar wil wel graag doorgroeien naar mbo-verpleegkundige. Ze ambitieus, leergierig en heeft oog voor de beleving van de zorgvrager. Ze is een echte teamplayer die haar werk goed organiseert.

Werkervaring:

- 14 jaar gewerkt als (directie)secretaresse
- 3 jaar gewerkt als zorgverlener in een verpleeghuis (4 dagen per week)

Voorbeeld intake:

- Mbo-certificaten C0053 en C0052
- Overlap tussen mbo-certificaten C0053 en C0052 en opleiding Mbo-Verpleegkundige bepalen en de uren vrijstellingen voor theoretisch en praktisch onderwijs berekenen.
- Intakegesprek

Optie 2 is het meest passend: Verkorting op basis van overlap met reeds gevolgde opleiding

Verkorting is mogelijk op basis van overlap met voorgaande opleiding. Met de behaalde mbo-certificaten C0053 en C0052 toont Marjet aan dat ze de volgende werkprocessen van de kwalificatie Verzorgende-IG beheerst:

- B1-K1-W2 Adviseert en instrueert over preventie (gezondheidsbevorderaar)
- B1-K1-W4 Voert zorg-/begeleidingstaken uit (Zorgverlener)
- B1-K1-W6 Communiceert met de zorgvrager en het sociale netwerk (Communicator)
- B1-K1-W7 Stemt zorgverlening af met alle betrokkenen (Organisator)
- B1-K1-W8 Reageert op onvoorziene en crisissituaties (organisator)
- B1-K2-W1 Werkt aan professionele ontwikkeling (Reflectieve EBP professional)
- B1-K2-W2 Werkt samen met andere beroepsgroepen in de keten (Samenwerkingspartner)
- B1-K2-W3 Draagt bij aan goede kwaliteit van zorg (Professional en kwaliteitsbevorderaar)

In het [Servicedocument Vrijstellingen Verzorgende-IG bij doorstroom naar Mbo-Verpleegkundige](#) staan vergelijkingstabellen die gebruikt kunnen worden om de mate van overlap en de mogelijke vrijstellingen voor onderwijs te bepalen.

Werven van studenten voor een verkort traject

Een instelling mag werven voor verkorte opleidingstrajecten voor bijvoorbeeld zij-instromers die een opleidingstraject hebben gevolgd die deels overlapt met de opleiding Mbo-Verpleegkundige, zolang duidelijk wordt gemaakt voor welke doelgroep de verkorte opleiding is en welke toelatingscriteria

worden gehanteerd (zie [Handreiking LLO – Verkorting van mbo-opleidingen](#)).

NB. Bij optie 1 en optie 2, kan de opleiding aan zij-instromers die voldoen aan de toelatingscriteria, een verkorte opleiding aanbieden met een duur van minder dan 3 jaar, indien deze student aantoont een deel van de opleiding Mbo-Verpleegkundige te hebben gevolgd in het kader van een andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau.

Persona anesthesiemedewerker met werkervaring

Asaf Ahmali

Asaf is 35 jaar, stressbestendig ontwikkelingsgericht, nieuwsgierig en flexibel. Na de HAVO heeft hij in het Streekziekenhuis de in-service opleiding anesthesiemedewerker succesvol doorlopen. Hij is sinds zijn diplomering in dit opleidingsziekenhuis blijven werken. Hij is een teamplayer. Hij ervaart in zijn werk als anesthesiemedewerker verantwoordelijkheid, waarbij zijn kennis en technische vaardigheden altijd accuraat moeten zijn. Door de jarenlange ervaring begint Asaf de afwisseling in zijn werkzaamheden te missen. Door de doorgaans korte gesprekken met de patiënten merkt hij dat het beroep van de verpleegkundige een verrijking van zijn huidige ervaring zal zijn. Met zijn werkervaring verwacht hij wel een flinke korting op de opleiding te kunnen krijgen. Bovendien heeft hij veel kennis van zaken in zijn huidige beroep.

Voorbeeld intake:

- Diploma Anesthesiemedewerker (hbo-niveau)
- Overlap tussen opleiding anesthesiemedewerker en opleiding Mbo-Verpleegkundige bepalen en de uren vrijstellingen voor theoretisch en praktisch onderwijs berekenen.
- Intakegesprek

Optie 2 is het meest passend: Verkorting op basis van overlap met reeds gevolgde opleiding

Verkorting is mogelijk op basis van het reeds behaalde diploma Anesthesiemedewerker. Deze opleiding heeft een hoger niveau en overlapt deels met de opleiding Mbo-Verpleegkundige. Asaf kan op basis van overlap met zijn voorgaande opleiding Anesthesiemedewerker een aantal sbu vrijstelling krijgen voor theoretisch onderwijs en praktisch onderwijs. Een opleiding die korter duurt dan 3 jaar of minder dan 4600 sbu theoretisch en praktisch bevat is daardoor wellicht mogelijk. Een instelling dient dit goed te onderbouwen met een vergelijking van de overlap tussen beide opleidingsprogramma's (zie deel 1 Verantwoording Verkorten binnen kaders Europese opleidingseisen gekoppeld aan de wet BIG).

Werven van studenten voor een verkort traject

Een instelling mag werven voor verkorte opleidingstrajecten voor bijvoorbeeld zij-instromers die een opleiding hebben gevolgd die deels overlapt met de opleiding Mbo-Verpleegkundige, zolang duidelijk wordt gemaakt voor welke doelgroep de verkorte opleiding is en welke toelatingscriteria worden gehanteerd (zie [Handreiking LLO – Verkorting van mbo-opleidingen](#)).

NB. Bij optie 1 en optie 2, kan de opleiding aan zij-instromers die voldoen aan de toelatingscriteria, een verkorte opleiding aanbieden met een duur van minder dan 3 jaar, indien deze student aantoonbaar een deel van de opleiding Mbo-Verpleegkundige te hebben gevolgd in het kader van een andere opleiding op ten minste een gelijkwaardig niveau.